

SML

Suomen

Mehiläishoitajain Liitto

TOIMINTASUUNNITELMA 2022

ESITYS VUOSIKOKOUKSELLE 2021

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo	ii
Yhteenveto	1
SML:n tavoitteet.....	2
Visio	2
Tulosalueet ja toimenpiteet	4
I. Osaaminen	4
II. Jatkuvuus.....	5
III. Laatu	5
IV. Tuotanto.....	6
V. Kannattavuus	6
VI. Hyvinvointi ja tuottavuus	7
VII. Jalostus.....	8
VIII. Pölytys	9
IX. Tutkimus	9
Muu toiminta	10
X. EU-osarahoitteinen kansallinen mehiläishoito-ohjelma.....	10
XI. More than honey -hanke.....	10
XII. B-GOOD.....	10
XIII. Julkaisutoiminta ja viestintä	10
XIV. Varainhankinta ja sijoitustoiminta.....	10
XV. Jäsenedut	11
XVI. Kansainvälinen toiminta	11
XVII. Hallinto	11
Yhteystiedot	14

Yhteenveto

Tavoitteena vakaa kehitys

Seuraavilla sivuilla esitellään Suomen Mehiläishoitajain Liiton SML ry:n toimintasuunnitelma vuodelle 2022 ja strategiset tavoitteet vuoteen 2026 saakka.

Tämän suunnitelman laatimisessa on hyödynnetty edellisen vuoden toimintasuunnitelmaa, SML:n johtokunnan päätöksiä sekä SML:n valiokuntien pöytäkirjoja.

Suunnitelman tavoitteena on pyrkiä vakaaseen ja harkittuun toiminnan kehittymiseen.

Kattava, monipuolinen ja kohdennettu toiminta

Liiton toiminta perustuu realistisiin tavoitteisiin, jotka ottavat huomioon tarjolla olevat resurssit, toimintaympäristön muutokset, jäsenien tarpeet sekä tulevaisuuden riskit ja mahdollisuudet.

SML:n näkyvyyttä ja alan edunvalvontaa ja liiton sisäistä toimintaa kehitetään. Kehittämisen lähtökohdانا on ensisijaisesti omien jäsenyhdistysten palveleminen. Jäsenyhdistykset ovat tärkeä linkki mehiläishoitajien ja liiton välillä, mistä syystä mm. seuraavia toimenpiteitä tullaan toteuttamaan käytettävissä olevien resurssien puitteissa:

- jäsenyhdistysten aktivoiminen vuosittaisten teemojen (1-2 kpl) avulla. Työryhmä suunnittelee ja järjestää teemojen jalkautuksen yhdistyksiin, ja yhdistykset toteuttavat teemojen mukaiset koulutukset tai tapahtumat jäsenistölleen,
- kuluttajatiedotuksen lisääminen jäsenyhdistysten kautta, mm. hunajan ja muiden mehiläistuotteiden käytön opastuksella,
- Paikallisyhdistysten välisen yhteistyön kehittäminen ja tukeminen
- Paikallisyhdistyskierroksen toteuttaminen ja tarpeiden kartoitus. Jos löydetään yhdistyksiä, joiden lakkauttaminen tai yhdistäminen on järkevää, tuetaan toimia mm. neuvonnan avulla.

Tässä suunnitelmassa asetetut tulosalueet ja tavoitteet vastaavat budjettia ja niillä on selkeästi osoitetut vastuuhenkilöt tai henkilöryhmät. Esitetty toimintasuunnitelma on rakennettu vuoden 2022 talousarvion pohjalta, jonka liiton johtokunta hyväksyi kokouksessaan 22.10.2021.

Vuoden 2022 toiminnassa pyritään palaamaan kaikessa toiminnassa jälleen tasolle, joka vallitsi ennen Covid-19-pandemiaa.

SML johtokunta ja toimihenkilöt, 22.10.2021

SML:n tavoitteet

Toiminta-ajatus

Suomen Mehiläishoitajain Liitto SML ry on mehiläishoitajain yhdistysten ja mehiläisten hoitoon liittyvää toimintaa harjoittavien yhteisöjen yhteiselin. SML:n tehtävänä on mehiläishoitotaidon kehittäminen, kannattavan mehiläistalouden ja muiden pölyttäjähönteisten suojelun edistäminen sekä viljely- ja luonnonkasvien mehiläispölytyksen turvaaminen.

Visio

SML:n visio on:

Mehiläistoimiala on aktiivinen osa suomalaista yhteiskuntaa, me takaamme alan jatkuvuuden ja terveet mehiläiset.

Päämäärä ja tavoitteet

SML:n keskeisenä päämääränä on palvella **jäseniään, joita ovat SML:n paikallisyhdistykset**. Niiden kautta tai suoraan liitto auttaa mehiläistarhaajia tuottamaan kannattavasti kysyntää vastaavan määrän laadukkaita, helppokäyttöisiä ja kilpailukykyisiä mehiläistuotteita sekä edistää mehiläispölytystä ja mehiläistuotteiden kaupan edellytyksiä.

SML:n päämäärät perustuvat yhdistyksen sääntöihin (3 §).

Liiton päätavoitteet kaudella 2022-2026 ovat:

- Järjestön toiminnan kehittäminen
- Kotimaisen mehiläistalouden edunvalvonta Suomessa sekä näkyvyys ulkomailla
- Suomalaisen hunajan ja muiden mehiläistuotteiden tuotannon ja kysynnän tasapaino kotimaan markkinoilla
- Mehiläisalan yritystoiminnan ja mehiläistarhauksen osaamisen, kannattavuuden ja jatkuvuuden turvaaminen
- Kuluttajien ja viljelijöiden tietoisuuden lisääminen mehiläistuotteiden laadusta, terveellisyydestä ja ympäristöystävällisyydestä sekä mehiläispölytyksen tärkeydestä.

Päätavoitteet ja niiden toteutuminen sekä päivitystarpeet tarkistetaan vuosittain liiton järjestämässä kehittämisseminaarissa, johon osallistuvat SML:n paikallisyhdistysten edustajat, SML:n johtokunnan jäsenet sekä SML:n toimihenkilöt. Keväällä 2018 järjestetyssä seminaarissa koottiin seuraavien 5 vuoden keskeisimmiksi aiheiksi:

- Hunajan kulutus
- Alan jatkuvuus
- Emonkasvatus ja jalostus
- Mehiläisten terveys, hyvinvointi ja tuottavuus
- Tutkimus ja pölytyspalvelu
- Osaamisen kehittäminen koulutuksen avulla
- Digitalisaatio sekä liiton toiminnassa että käytännön mehiläishoitotöissä.

Mehiläisala suomalaisessa yhteiskunnassa

Kiinnostus mehiläishoitoon jatkaa kasvua. Suomessa on arviolta yli 3 100 mehiläistarhaajaa, joista noin 2 500 on jäsenyhdistysten varsinaisia jäseniä (80 %). Pää- ja sivuelinkeinon harjoittajista jäsenenä on yli 90 %. SML:n arvioi, että jäsenyhdistysten henkilöjäsenmäärän kasvu hidastuu tulevina vuosina, ellei mehiläistuotteille tule lisää kysyntää tai Suomen maaseudulle merkittäviä kehitysmuutoksia.

Mehiläistalouden yhteiskunnallinen vaikuttavuus näkyy parhaiten pölytystyön kautta. Mehiläispölytys lisää viljely- ja luonnonkasvien satoja, parantaa marjojen, hedelmien ja peltokasvien laatua ja tarjoaa lisätuloja mehiläistarhaajille. Mehiläistalous tukee pölytyksen kautta monen maaseutuelinkeinon kilpailukykyä ja kannattavuutta ja lisää näillä aloilla toimivien ihmisten taloudellista hyvinvointia.

Luonnonpölyttäjiä kannanvaihteluiden vuoksi hedelmän- ja marjanviljelijät pyrkivät vuokraamaan mehiläispesiä pölytystyöhön. Mehiläisten käyttö harmaahomeen ja siemenkotelomädän vektoritorjunnassa lisääntyy. Pölytyspalvelusta voi tulla tarhaajille lisätuloja, mutta se vaatii edelleen pölytyspalveluvalmiuden ja -tekniikan kehittämistä, tiedottamista sekä koulutusta pölytystä tarjoaville ja sitä käyttäville.

Hallitsematon mehiläisten parveilu voi tuoda mehiläisalalle negatiivista mainetta. Parveilun hallinta on mehiläishoitajan keskeistä osaamista. Aihetta pidetään esillä kouluttajien koulutuksissa, paikallisyhdistyskoulutuksissa sekä neuvonnassa. Parvien kiinnottoon kokeillaan ja kehitetään uusia menetelmiä. Koulutuksissa ja tiedottamisessa painotetaan parveilun hallintaa ja ennaltaehkäisyä hoitoteknisin toimenpitein. Tulevina vuosina mehiläispesien määrän arvioidaan kasvavan jonkin verran. Markkinatilanne on ollut viime vuosina kotimaisen hunajan tuotannon kannalta melko suotuisa. SML arvioi, että kotimaisen hunajan tuotanto voisi olla lähivuosina suurempi tai yhtä suuri kuin hunajan kysyntä. Tuotantoon vaikuttavat aiempaa enemmän talvitappiot ja ilmastonmuutos. Ilmastonmuutos vaikuttaa etenkin kasvien kukintaan ja mehiläisten talvehtimiseen. Kotimaisen hunajan hinnan arvioidaan pysyvän nykyisellä tasolla. Hunajan hinnoitteluun vaikuttaa moni tekijä.

Hunajan kulutus oli satokaudella 2019–2020 noin 600 g/hlö/vuosi (edellinen 785 g/hlö/vuosi). Satokauden kokonaiskulutus oli noin 4,4 milj. kg, josta kotimaisen hunajan osuus oli noin 2,5 milj. kg. Tuonti- sekä vientihunajamäärät ovat kasvussa, mutta vienti on yhä marginaalista (alle 1 % kotimaisesta sadosta).

Kesän 2021 hunajasato oli alustavan arvion mukaan 2,4 miljoonaa kiloa. Satokauden vaihtuessa hunajaa oli vielä varastoissa, joten kotimainen hunaja riittänee seuraavaan satoon saakka. Riittävään hunajat tuotannon turvaamiseen vaikuttivat negatiivisesti varsinkin mehiläisten talvitappiot, epäedulliset sääolot ja osassa maata myös karhuvahingot.

Talvitappiot ovat olleet viime vuosina keskimäärin 16 prosenttia (5 vuoden keskiarvo). Talvien 2017/18 ja 2019/2020 talvitappiot olivat isompia, valtakunnallisesti yli 20 % nostaan siten tarkastelujakson keskiarvoa. Tappioiden merkittävin syy on varroapunkki ja sen mukana leviävät virustaudit. Muita syitä ovat puutteellinen ruokinta sekä heikot ja emo-ongelmaiset yhteiskunnat.

Ilmoitettuja karhuvahinkoja sattuu vuosittain 100 - 150 kpl, joissa menetetään 150 - 250 mehiläisyhteiskuntaa. Karhujen aiheuttama lisätyö heikentää hunajantuotannon kannattavuutta. SML:n arvion mukaan vuosittaiset kokonaiskustannukset ovat noin 300 000 euroa. SML:n tilastojen mukaan suuri osa karhuvahingoista tapahtuu pihapiireissä sähköaidasta huolimatta. Ilmoittamatta jätettyjen karhuvahinkojen määrää ei tiedetä. On tärkeää kannustaa tarhaajia ilmoittamaan todelliset vahinkojen tapahtumat ja määrät.

Tulosalueet ja toimenpiteet

Vuonna 2022 päätavoitteiden toteutumista arvioidaan seuraavien tulosalueiden kautta (suluissa liiton tahot, jotka ensisijaisesti vastaavat tulosalueiden toteuttamisesta):

I.	Osaaminen	koulutus ja koulutuksen kehittäminen (koulutusvaliokunta)
II.	Jatkuvuus	Mehiläistalouden jatkuvuus ja nuorisotoiminta (nuorisovaliokunta)
III.	Laatu	Hunajan ja muiden mehiläistuotteiden kulutus ja laatu (johtokunta, laatuvaliokunta, luomuvaliokunta luomutuotantotavan osalta)
IV.	Tuotanto	Hunajan tuotannon ja kulutuksen tasapaino (johtokunta, karhuvaliokunta, luomuvaliokunta, yritystoiminnan kehittämisvaliokunta)
V.	Kannattavuus	Mehiläistalouden kannattavuus (johtokunta, karhuvaliokunta, luomuvaliokunta, yritystoiminnan kehittämisvaliokunta, tutkimus- ja terveystoiminta)
VI.	Hyvinvointi ja tuottavuus	Mehiläisten terveys, hyvinvointi ja tuottavuus (tutkimus- ja terveystoiminta)
VII.	Jalostus	Kotimainen emonkasvatus ja jalostus (tutkimus- ja terveystoiminta)
VIII.	Pölytys	Pölytyspalvelun kehittäminen (Pölytysvaliokunta)
IX.	Tutkimus	Mehiläistutkimuksen kehittäminen (tutkimus- ja terveystoiminta)

I. Osaaminen

Koulutus ja koulutuksen kehittäminen näkyy kaikilla tulosalueilla. SML käyttää koulutukseen pääsääntöisesti teknisen tuen resursseja EU:n mehiläishoito-ohjelman puitteissa.

Vuonna 2022 koulutusvaliokunta seuraa paikallisyhdistyksissä järjestettävää alan peruskoulutusta ja kehittää sitä tukevaa toimintaa.

Aloitetaan uusien oppimateriaalipakettien kehittäminen. Vuoden aikana jatketaan mehiläisalan koulutuskonseptin kehittämistä. **Tavoitteena on** laatia helppokäyttöisiä ja helposti päivitettäviä oppimateriaalipaketteja sekä perus- että jatkokoulutuksiin. Uuden materiaalin tuotannossa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan nykyistä aineistoa. Opetusmateriaaleista pyritään saamaan helppokäyttöisiä ja helposti päivitettäviä opetuskokonaisuuksia, joita voidaan hyödyntää kehitettäessä digitaalisen oppimisen ympäristöjä. Osaamista kehitetään toimihenkilöiden kouluttautumisen, hankeyhteistyön ja ammattitutkintoa järjestäviä oppilaitoksia ohjeistamalla, sekä kouluttajien kouluttamisen kautta.

Neuvonta- ja opetustoiminta

Tulosalueen Toimenpiteet vuonna 2022

Toimintavuoden koulutuksissa painotetaan tulosalueilta nousevia aiheita.

SML:n toimihenkilöiden oppilaitoksille antamien opetustuntien lisäksi liiton jäsenille järjestetään seuraavat keskeiset tapahtumat:

- **Talvipäivät**, johon on mahdollisuus osallistua myös sähköisessä opetusympäristössä
- **Sadonkorjuuseminaari** (osana EU-ohjelmaa) **ja vuosikokous**
- **Kouluttajakoulutus**

- **Muut seminaarit ja webinaarit** tarpeen ja resurssien mukaan

II. Jatkuvuus

SML:n nuorisotoiminnan tarkoituksena on lisätä nuorten tietoisuutta pölyttäjien merkityksestä ruoantuotannossa ja luonnon monimuotoisuuden ylläpitäjänä sekä tarjota nuorille mahdollisuus osallistua mehiläishoidon harrastetoimintaan ja antaa kipinä mahdolliseen mehiläistarhauksen aloittamiseen aikuisiällä. Nuorisotoimintaa koordinoi liiton nuorisovaliokunta. Nuumeriset tavoitteet on kirjattu kansalliseen, EU-osarahoitteiseen mehiläishoito-ohjelmaan.

Tulosalueen toimenpiteet vuonna 2022

- Järjestetään valtakunnallinen kesätapahtuma noin 12–18-vuotiaille nuorille.
- Jaetaan kevätlukukauden päätteeksi kesätapahtumapaikkakunnan yläasteikäisille nuorille 3–10 mehiläisstipendiä. Stipendi sisältää Mari Koistisen Hunaja-kirjan tai mehiläistuotteita, ja kutsun kesätapahtumaan.
- Osallistutaan kansainväliseen IMYB-tapahtumaan heinäkuussa 2022 Venäjällä. Suomen edustajat valitaan helmi-maaliskuussa 2022.
- Järjestetään nuorille Talvipäivien yhteydessä tai niiden jälkeen mehiläis- tai pölyttäjä-aiheinen luento, joka toteutetaan yhteistyössä jonkin lukion tai useamman oppilaitoksen kanssa.
- Tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä nuorisojärjestöjen kanssa.
- Koululuennoilla mainitaan SML:n nuorisotoiminta, ja kannustetaan siten uusia harrastajia alalle.
- Tuetaan paikallisyhdistyksiä nuorten harrastekerhojen toiminnan järjestämisessä.

Nuorisotoiminnan ulkopuolelta jatkuvuutta tuetaan järjestämällä koulutusta tuotantokustannusten ja myyntihinnan laskemisesta, sekä rakentamalla polku harrastelijasta ammattilaiseksi.

III. Laatu

Hunajan laadunvalvonnan avulla opastetaan tarhaajia huomioimaan tuotteiden laatuun vaikuttavat kriittiset seikat sekä käsittelemään ja varastoimaan hunajaa oikein.

Hunajan laadunvalvonnassa huomioidaan se, että suomalaisen laatuhunajan vaatimukset ovat tiukempia kuin EU:n hunajadirektiivissä (2001/110/EY). Kosteuden tulee olla alle 19 %, invertaasiaktiivisuuden yli 35 mg/kg ja hydroksimetyyllifurfuraalipitoisuuden (HMF) alle 15 mg/kg. Lisäksi hunajan tulee olla aistinvaraisesti arvioiden moitteetonta. Valvonnassa tarkastetaan myös pakkaus- ja pakkaajamerkintöjen oikeellisuus.

Laadunvalvonnasta ovat vastuussa SML:n johtokunta, laatuvaliokunta sekä SML:n toimihenkilöt. Luomutarhauksen osalta on vastuussa SML:n luomuvaliokunta.

Tavoitteina mm. laatuvaatimus, jossa 80% tutkituista hunajista täyttää hunajan laadulle määritellyt kriteerit, 40%:ssa toimivista yhdistyksistä järjestetään hunajakilpailu, ja kaikilla hunajaa kulutukseen luovuttavilla mehiläishoitajilla on varmennettu hunajavaaka tai mahdollisuus sellaisen käyttämiseen. Lisäksi seurataan laatuvirheiden maantieteellistä korrelaatiota suhteessa koulutukseen, sekä kaikkiin havaittuihin laatupoikkeamiin puututaan ottamalla yhteyttä tuottajaan.

Tulosalueen toimenpiteet vuonna 2022

- EU-ohjelman puitteissa tehdään hunajan fysikaalis-kemialliset määrytykset.
- Koulutuksen ja neuvonnan keinoin pyritään siihen, että laatuvaatimukset täyttävien hunajien osuus tarkastetuista hunajista on yli 80 %.
- Kouluttajakoulutuksen aiheissa huomioidaan korkeatasoinen hunajantuotanto ja hunajan hyvä laatu. Hyvän käytännön ohjeet toimivat ohjenuorana. Näitä asioita kouluttajat opettavat paikallisyhdistyksissä.
- Mahdollisuuksien mukaan jokainen SML:n jäsenyhdistys järjestää oman hunajapäivän, hunajan laatu- ja kauppakunnostuskoulutuksen sekä hunajakilpailun. SML:n toimihenkilöt osallistuvat tarvittaessa tapahtumiin ja auttavat niissä.

- Tarkastetaan liiton ylläpitämän Hyvää Suomesta -merkin myöntämis- ja valvontajärjestelmä ja säännöt.
- SML:n tietoon tulevat Kuningatar©-hunajaa koskevat reklamaatiot ja laaturiheet selvitetään yhdessä tuottajan kanssa. Muihin hunajiin liittyvät asiat ohjataan suoraan paikalliselle elintarvikeviranomaiselle.
- Laatuvaliokunta antaa jokaiselle Suomen paras hunaja -kilpailuun osallistuvalla tuottajalle palautetta, jonka tarkoituksena on parantaa hunajan laatua.

IV. Tuotanto

Suomalaisen mehiläistalouden tavoitteena on tuottaa kysyntää vastaava määrä kotimaista hunajaa ja muita mehiläispesän tuotteita. Ammattimehiläishoidossa riittävä tuotanto on erityisen tärkeää, sillä se turvaa taloudellisesti kestävästä elinkeinosta.

Tulosalueella seurataan erityisesti kotimaisen hunajan ja muiden mehiläistuotteiden tuotannon ja kysynnän tasapainoa. Tuotantoa pyritään ennakoimaan entistä paremmin. Tämä tapahtuu esimerkiksi turvaamalla lähtötasoksi 60 000 tuotantokelpoista mehiläisyhteiskunta joka kevät. Pesämäärän kehitystä seurataan ja siihen pyritään vaikuttamaan koulutuksella ja neuvonnan keinoin. Pyritään nostamaan kotimaisen hunajan omavaraisuusaste yli 60 %:iin vuoteen 2023 mennessä.

Omarahoitettujen menekinedistämishojelman avulla lisätään hunajan arvostusta ja pidetään yllä kulutusta. Menekinedistämistyötä tehdään hunajatielouden ja hunajan arvostuksen lisäämiseksi myös niinä aikoina, jolloin kotimaisesta hunajasta on niukkuutta.

Vuosien varrella on jäsenmaksun yhteydessä kerätty menekinedistämiseen korvamerkittyä rahoitusta. Kerättyjen ennakkomaksujen loppujäämä käytetään kotimaisen hunajan menekkiä tukevan materiaalin tuottamiseen. Toteuttamisesta vastaavat SML:n toiminnanjohtaja ja kulluttajaneuvoja.

Kouluvierailuilla paikallisyhdistysten jäsenet voivat SML:n maksamaa palkkiota vastaan vierailuilla päiväkodeissa, kouluissa ja toisen asteen oppilaitoksissa esittelemässä mehiläisalaa. Opetuspalkkiota on varattu 415:aa oppituntia varten à 30,00€/h.

Messuavustuksella tuetaan paikallisyhdistysten osallistumista messuihin ja muihin vastaaviin tapahtumiin.

Vuonna 2022 tuotetaan menekinedistämiseen käytettävää materiaalia tarpeen mukaan:

- esim. erilaisia hunajankäyttötapoja esittelevä materiaali (100 tapaa käyttää hunajaa), joka linkittyy SML:n uudistuville nettisivuille
- Kuluttajille suunnattu lajihunajaopas, resurssitilanteen salliessa.

Toimenpiteet vuonna 2022

- Kotimaan markkinoiden kehitystä seurataan jäsenille säännöllisesti tehtävillä hinta- ja satokyselyillä. Kyselyt julkistetaan syys-lokakuussa. Satokyselyllä selvitetään mm. tuotantopesämäärää ja hunajavarastojen suuruutta.
- Lisätään neuvonta- ja opetustoiminnassa kannattavuuslaskentakoulutusta.
- Neuvonnassa korostetaan ylivuotisen kohtuullisen hunajavaraston tärkeyttä.
- Seminaareissa opetetaan myynti-, markkinointi- ja tuotteistamistaitoja.

V. Kannattavuus

Liiton tehtäviin kuuluu mehiläistarhaajien kouluttaminen taloudellisesti kannattavaan mehiläistarhaukseen. Mehiläisalan pitkäaikaisena kannattavuustavoitteena on, että irtohunajan ja pakatun hunajan hinta on parempi kuin niiden tuotantokustannus. Kiinnitetään huomiota myös muiden mehiläisalan tuotteiden ja palveluiden kannattavaan tuottamiseen, sekä kannustetaan yhdistyksiä yhteishankintoihin mahdollisuuksien mukaan.

Tavoitteena on laadukas, tasainen ja vakaa kotimaisen hunajan tuotanto niin, että hunajavarastot eivät ehdi tyhjentyä ennen uutta satoa.

Toimenpiteet vuonna 2022

- Kannattavuutta seurataan kannattavuuskirjanpidon ja kannattavuuslaskurin avulla. Mehiläistalouden kannattavuustiedot saatetaan ajan tasalle yhteistyössä tarhaajien ja Luonnonvarakeskus Luken kanssa ja tallennetaan Luken Taloustohtori-palveluun. Tavoitteena on julkaista edellisen vuoden kannattavuusluvut aina toukokuun lopussa Maailman mehiläispäivänä.
- Perustetaan ammattitarhaajiksi aikoville oma ryhmä, joka valmennetaan tuottamaan hunajaa mahdollisimman kannattavasti, mutta kuitenkin laadukkaasti ja turvallisesti
- Sovelletaan kannattavuuskirjanpitotietoja käytäntöön neuvomalla ja tiedottamalla tarhaajia kannattavuuteen vaikuttavista tekijöistä.
- Kutsutaan kannattavuuslaskentaan lisää osallistujia, erityisesti karhualueella olevia tarhaajia sekä ammattimaisia tarhaajia. Seurannan laajentuessa mukaan pyritään saamaan myös mm. lajihunajia tuottavia ja pölytyspalvelua tarjoavia tarhaajia.
- Seurataan hunajan hinnan kehitystä hinta- ja satokyselyillä. Kyselyt julkistetaan syyslokakuussa. SML ei ota kantaa hunajan hintatasoon, paitsi jos kyseessä on koko alan yleinen intressi.
- Tutkitaan karhuvahinkojen ja niiden torjunnan vaikutusta keskimääräiseen hunajan hintaan.
- Suoritetaan SML:n karhustrategiassa kirjattuja toimenpiteitä, muun muassa:
 - Kehitetään omaa karhuvahinkotilastojen keräämistä ja karhuvahinkokarttaa: vaakapesa.fi/karhut/process.php
 - Kerätään myös kaikki havainnot aidattuihin tarhoihin pyrkimisestä.
 - Kannustetaan yhdistyksiä tiedottamaan jäsenilleen, kuinka tärkeää on saada kaikki havainnot ja vahingot tiedoksi.
 - Osallistutaan tarhojen suojaustekniikan kehittämiseen ja sen käytössä opastamiseen.
 - Vaikutetaan päättäjiin, jotta vahinkokarhujen poistaminen olisi nykyistä helpompaa.
 - Järjestetään 1–2 karhuseminaaria, joissa tiedotetaan ja opastetaan vahinkojen ennalta ehkäisyä yhteistyössä viranomaisten kanssa.
 - Kehitetään yhteistyötä metsästäjien ja metsästäjäjärjestöjen kanssa.
- Esitetään viranomaisille karhuvahinkojen korvaushintojen päivitystä.
- Esitetään viranomaisille karhuvahinkojen ehkäisemiseksi tehtävän työn korvaamista.
- Mietitään uusia ideoita karhuasioiden viestintään.

VI. Hyvinvointi ja tuottavuus

Mehiläisten terveys, hyvinvointi ja tuottavuus

Toteuttamisesta vastaavat SML:n Tutkimus- ja terveysvaliokunta sekä SML:n toimihenkilöt yhteistyössä havaintotarhaajien kanssa.

Tavoitteena on:

- edistää mehiläisten terveyttä, joka ilmenee erityisesti pieninä talvitappioina. Tehokas varroaloisen torjunta ja hallinta on tässä keskeinen tekijä.
- vähentää keskimääräinen mehiläispesien talvikuoletisuus 13 prosenttiin vuoteen 2023 mennessä ja pitkällä aikavälillä lähelle 10:tä prosenttia.

- parantaa keskimääräistä pesäkohtaista hunajasatoa tai pitää se vähintään ennallaan (pitkäaikainen keskiarvo ammattitarhauksessa 40 kg/yhteiskunta).

Toimenpiteet vuonna 2022

- Aktiivinen kouluttaminen ja uuden tiedon jakaminen.
- Talvikoulleisuustiedot kerätään kansainvälisen COLOSS-tutkimusyhteistyöverkoston yhteisellä internet-kyselyllä ja haastatteluilla ajalta 1.9.–31.5. (COLOSS kysely). Talvittappioita kysytään myös SML:n satokyselyssä.
- Suoritetaan toimenpiteitä, jotka kuuluvat EU-ohjelman soveltavan tutkimuksen yhteistoimintaan.
- Jatketaan ja kehitetään EKM-saneerauskoulutusta ja -saneeraustoimenpiteitä yhdessä viranomaisten kanssa.
- Seurataan ja kartoitetaan muiden tautien ja tuholaisten mahdollista esiintymistä Suomessa, varsinkin havaintotarhaajaverkoston avulla.
- Seurataan kansainvälisiä tutkimuksia varroatorjunnasta ja testataan ja seurataan havaintotarhaajaverkoston avulla torjuntotoimenpiteiden tehoa Suomessa.

Mehiläistarhaajien hyvinvointi

Tavoitteena on, että mehiläisten kanssa työskentely koetaan mielekkääksi ja että mehiläistarhaajien hyvinvointi pysyy hyvällä tasolla.

Toimenpiteet vuonna 2022:

Kiinnitetään neuvonnassa ja koulutuksessa huomiota esim.

- ergonomiaan,
- työturvallisuuteen
- vertaistukeen ja naapuriapuun
- henkilökohtaisen suunnitelman laatimiseen hoitokaudella tapahtuvan vakavan sairastumisen varalle
- mehiläismyrkkyallergian ja muiden terveystieteiden hallintaan.

Käynnistetään lisäksi mehiläishoitajien lomitusjärjestelmän suunnittelu, luodaan käytänteet ja työkalut (lomakkeet, ohjeistus, malli lomitusjärjestelmästä) jaettavaksi jäsenyhdistyksiin.

Mehiläistarhaajien hyvinvointi otetaan huomioon suunniteltaessa uusia jäsenmaksuun kuuluvia etuja.

Kiinnitetään erityistä huomiota SML:n toimihenkilöiden työssä jaksamiseen, mm. työajan seurannalla, työtoiminnalla, henkilöstökyselyllä, kouluttautumisen kautta sekä virkistyspäivän muodossa.

VII. Jalostus

Kotimainen emonkasvatus ja jalostus

Toiminnan tarkoituksena on kehittää mehiläiskantoja entistä paremmin Suomen oloihin sopeutuneiksi, parantaa emonkasvatuksen kannattavuutta ja lisätä laadukkaiden kotimaisten emojen saattavuutta. (Tavoitteita toteuttavat SML:n Tutkimus- ja terveystieteiden keskus ja SML:n toimihenkilöt yhteistyössä havaintotarhaajien kanssa).

Toimenpiteet vuonna 2022

- Kannustetaan mehiläistarhaajia ottamaan jalostusarvostelumenetelmä käyttöön myös omassa tuotannossaan.
- Jalostusarvostelijoille järjestetään koulutusta osana havaintotarhaajaseminaareja.
- Syötetään beebreed.eu-ohjelmaan jalostustoiminnassa käytettävien mehiläisemoiden arvostelutulokset.
- Luodaan oppimateriaaleja (esim. hygienia- ja emonkasvatus, jaokkeiden teko).

- Luodaan emonkasvatukseen emojen myyntiohje sekä tuotannon omavalvontasuunnitelma, jolla varmistetaan tuotannon laatu.

VIII. Pölytys

Pölytyspalvelun tavoitteena on:

- turvata riittävä pölytyksen saatavuus maan eri osissa
- kasvattaa viljelykasvien satoa ja parantaa sadon laatua
- edistää myös luonnonkasvien riittävää pölytystä ja tätä kautta biodiversiteettiä
- olla yksi mehiläistarhaajan tulonlähteistä. Numeerinen tavoite kirjattu kansalliseen, EU-osarahoitteiseen mehiläishoito-ohjelmaan.

Toimenpiteet vuonna 2022

- Jatketaan yhteistyötä viljelijäjärjestöjen kanssa pölytyspalvelun kehittämisessä.
- Tiedotetaan pölytyspalvelusta
- Pidetään kaksi pölytyspalveluseminaaria.
- Tiedotetaan kasvinsuojeluaineiden käytöstä ja opastetaan tarhaajia mehiläispesien suojaamisessa.
- Käynnistetään uuden pölytyspalvelualustan suunnittelu ja toteutus
- Tehdään yhteistyötä pölytysaiheisten tutkimus- ja kehittämishankkeiden kanssa.

Toteutuksesta vastaavat ensisijaisesti pölytysvaliokunta sekä SML:n tutkimusasiantuntija.

IX. Tutkimus

Kehitetään mehiläisalan tilastointia, jotta edunvalvonta perustuisi entistä paremmin faktoihin. Tämä tehdään esimerkiksi hankkimalla lisää tietoa jäsenistöstä ja heidän toiveistaan. Tarkemat tilastot kerätään omin voimin (esim. kyselyt), julkisista lähteistä (esim. Suomen ja EU:n viranomaiset) tai yhteistyöllä muiden tahojen kanssa. Tiedot tilastot saadaan myös EU-osarahoitteen kansallisen mehiläishoito-ohjelman kautta.

Rahoituksen puitteissa tuetaan mehiläis- ja pölytystutkimukseen liittyviä opinnäytetöitä.

Toimenpiteet vuonna 2022

- jatketaan yhteistyötä tutkijoiden ja tutkimuslaitosten kanssa
- laaditaan selvityksiä tunnistettujen tutkimustarpeiden osalta yhteistyössä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kanssa. Selvitysten ja opinnäytetöiden aiheina mm. mehiläishoidon kannattavuuteen, varroan lisääntymiseen ja COLOSS-talvitaappioihin liittyvät opinnäytetyöt ja pro gradut. Osa selvityksistä teetetään kansallisen, EU-osarahoitteen mehiläishoito-ohjelman alaisuudessa.
- ohjelman puitteissa selvitetään lisäksi emon laatuun vaikuttavien tautien, kuten nose-man, kalkkisikiön ja eri virusten esiintymistä, jatketaan alueellista EKM-tartuntojen seurantaa ja saneeraamista, käynnistetään eurooppalaisen toukkamädän levinneisyyden kartoitus erityisesti Varsinais-Suomen alueella ottamalla seulontanäytteitä, jatketaan lajihunajantuotantoon soveltuvien alueiden kartoitusta Suomessa, ja selvitetään mehiläisyhteiskuntien siirron vaikutuksia mehiläisten hyvinvointiin.

Muu toiminta

X. EU-osarahoitteinen kansallinen mehiläishoito-ohjelma

Vuonna 2022 toteutetaan EU-ohjelman 1.8.2019–31.12.2022 kolmatta kautta, jota jatkettiin viranomaispäätöksillä vuoden 2022 loppuun.

Keskeisessä roolissa EU-ohjelman toteuttamisessa ovat SML:n toimihenkilöt, SML:n valio-kunnat sekä havaintotarhaajaverkosto. Ohjelmaa toteutetaan viranomaisten vahvistaman ohjelman mukaisesti, ja se toteutuu eri tulosalueilla.

Nykyisen ohjelman jälkeen mehiläisohjelman toimenpiteet siirtyvät yhteisen maatalouspolitiikan (CAP, Common Agricultural Policy) alle. Vuonna 2023 alkavaa EU-rahoitusta suunnitellaan yhdessä viranomaisten kanssa ja rahoitusta haetaan.

XI. More than honey -hanke

Hankkeen rahoitusta on jäljellä 7.10.2021 n. 23k€, joten hankkeelle on päätetty hakea jatkoa ajalle 1.1.-31.6.2022.

Toteuttamisesta vastaa SML:n palkkaama projektipäällikkö. Hankkeen rahoituspäätöksessä edellytettyä yksityisrahoitusta kootaan maksullisilla koulutuspäivillä ja opintomatoilla.

Hankesuunnitelman mukaan vuoden 2022 toimenpiteiksi jää toisen ulkomaanmatkan toteutus.

XII. B-GOOD

B-Good hanke (Giving beekeeping guidance by computational -assisted decision making) käynnistyi vuoden 2019 kesällä, ja hanketta koordinoi SML:n palkkaama hankekoordinaattori. Hanke jatkuu vuoden 2023 loppuun.

XIII. Julkaisutoiminta ja viestintä

Sisäinen tiedotus perustuu Mehiläinen-lehteen, SML:n verkkosivuihin ja sähköisiin tiedotteisiin. Toimintaa toteuttavat SML:n toimihenkilöt.

Mehiläinen-lehdestä julkaistaan kuusi numeroa. Lehden päätoimittajana toimii SML:n toiminnanjohtaja.

Ulkoisella tiedotuksella luodaan myönteistä kuvaa ympäristöystävällisestä ja luonnonläheisestä lähituotannosta sekä mehiläisten tekemän pölytystyön merkityksestä. Ulkoista tiedotusta tehdään lähinnä uudistetun hunaja.net-sivuston, sosiaalisen median ja tiedotteiden avulla. Vuoden 2022 alussa on tarkoitus saattaa loppuun hunaja.net-verkkosivuston uudistaminen.

Ruotsinkielisten paikallisyhdistysten kanssa yhteistyössä tuotetaan tarvittavaa materiaalia myös ruotsin kielellä. Osa materiaalista pyritään saamaan vaihtona muista Pohjoismaista.

Ulkoista tiedotusta tehdään pääasiassa hunaja.net-sivuston, sosiaalisen median ja tiedotteiden avulla.

Ulkoisessa tiedotuksessa tavoitteena on, että SML ottaa julkisesti kantaa asioihin, jotka koskevat alan jatkuvuutta, kannattavuutta ja mehiläisten ja muiden pölyttäjien sekä mehiläishoitajien hyvinvointia.

Päivitetään SML:n viestintästrategia.

XIV. Varainhankinta ja sijoitustoiminta

Varainhankinnan tarkoituksena on hankkia liitolle omarahoitusta pääosin jäsenmaksua keräämällä ja osittain myös Kuningatar®-tavaramerkkituotoista.

Jäsenmaksulaskutuksen yhteydessä kerätään yhdessä sekä liiton että paikallisyhdistyksen osuudet, joista jälkimmäinen tilitetään paikallisyhdistyksille.

Varainhankinnasta vastaavat johtokunta, työvaliokunta sekä SML:n toiminnanjohtaja.

Sijoitustoiminnasta vastaa SML:n johtokunta. Toiminnan tarkoituksena on hankkia liitolle omarahoitusta. Tavoitteet saavutetaan kohtuullisella liiton omistaman huoneiston vuokratasolla. Pyritään sijoittamaan tuottavasti ne varat, jotka ylittävät normaalitoimintaan tarvittavan saldon.

XV. Jäsenedut

SML kerää paikallisyhdistysten jäsenmaksun laskuttamalla sen paikallisyhdistysten jäseniltä yhdessä SML:n jäsenmaksun kanssa. Paikallisyhdistysten osuus tilitetään jäsenyhdistyksille. Täyden jäsenmaksun maksaneille paikallisyhdistysten jäsenille tarjotaan jäsenmaksuun kuuluvina jäsenetuina mm.

- Mehiläinen-lehti
- mehiläistalouden vastuu- ja oikeusturvavakuutukset
- markkinointi- ja tiedotusmateriaalit
- alennus SML:n järjestämien tapahtumien osallistumismaksuun sekä liiton nettikaupassa myytäviin kirjoihin.

Jäsenetuja kehitetään kenttää kuullen. Selvitetään jäsenetujen (mm. vakuutuksen) mahdollista laajentamista.

Jäsenetuna paikallisyhdistyksille tarjotaan mm.

- koulutusta
- neuvontaa yhdistyksen hallintoasioissa
- liiton ansiomerkkejä tukemaan palkitsemistoimintaa
- jäsenrekisteripalvelut ja jäsenlaskutus
- lomituspalvelun kehittäminen

Lisäksi selvitetään mahdollista vakuutusta parvien noutajille. Mehiläishoitajat saavat käyttöönsä myös muita etuja kansallisen, EU-osarahoitteen mehiläishoito-ohjelman myötä, kuten esim. mehiläispesärekisteri.fi – ja parvisovellukset.

XVI. Kansainvälinen toiminta

- Seurataan mehiläisalan asioiden käsittelyä EU:ssa ja virkamiestasolla.
- Osallistutaan Nordic-Baltic Bee Counciliin ja Apimondia-kongressiin sekä COPA/COGECAn ja komission hunajatyöryhmän kokouksiin ja EPBAn toimintaan.
- Osallistutaan kansainväliseen nuorisotapahtumaan (IMYB) Venäjällä.
- Osallistutaan tarpeen mukaan muihin keskeisiin mehiläisalan kongresseihin ja seminaareihin ja raportoidaan tästä soveltuvin osin Mehiläinen-lehdessä.
- Järjestetään mehiläistalouden opintomatka Apimondia-kongressiin Venäjälle, mikäli kongressi järjestetään ja matkalle saadaan riittävästi osallistujia. Mikäli matka peruuntuu, voidaan järjestää pienempi opintomatka.
- Osallistutaan Beecome -kongressiin, sekä COLOSS-yhteistyöhön.
- Osallistutaan Maailman mehiläispäivään, ja kehitetään ja parannetaan päivän näkyvyyttä tiedotusvälineiden avulla mm. paikallisesti ja valtakunnallisesti.

XVII. Hallinto

Koko liiton hallinnosta vastaa SML:n toiminnanjohtaja, joka raportoi liiton johtokunnalle.

Kehitetään mittaristo, jolla kartoitetaan jäsenistön tyytyväisyyttä SML:n toimintaan ja palveluihin. Seurataan toimihenkilöiden työhyvinvoinnin toteutumista valittujen toimenpiteiden avulla. Toiminnanjohtaja raportoi tavoitteiden toteutumisesta kunkin mehiläishoito-ohjelman jakson päätyttyä, raportin valmistuttua. Lisäksi käydään läpi seuraavan kauden tavoitteet.

Otetaan käyttöön säännölliset kyselytunnit, jolloin jäsenistöllä mahdollisuus esittää kysymyksiä suoraan johtokunnalle.

Jäsenyydet

Edunvalvonnan edistämiseksi jatketaan jäsenyyttä kumppanijärjestöissä kotimaassa (esim. MTK, Pro-Agria) ja ulkomailla (esim. Apimondia ja EPBA). Haetaan myös lisää mahdollisia yhteistyökumppaneita.

Huomionosoitukset

Tuetaan jäsenyhdistysten palkitsemistoimintaa tarjoamalla liiton myöntämät, uudistetut ansiomerkit ja viirit yhdistysten käyttöön.

Kokoukset

Johtokunnan varsinaisia kokouksia järjestetään viisi kertaa vuodessa. Johtokunta tekee päätöksiä SML:n sääntöjen sekä toimintasuunnitelman mukaisesti. Valiokunnat seuraavat niille nimettyjen tulosalueiden toteutumista johtokunnan alaisuudessa. Jokainen valiokunta koontuu ainakin kerran vuodessa.

Sääntömääräinen SML:n vuosikokous järjestetään marraskuussa Sadonkorjuuseminaarin yhteydessä.

Vuosittaisessa kehittämisseminaarissa keskustellaan ja ideoidaan alan kehittämistarpeita. Paikallisyhdistysten jäsenten rooli korostuu mm. kentän tarpeiden sanoittamisessa seuraavan vuoden toimintasuunnitelman osalta.

Johtokunnan kokousaikatauluista, käsiteltävistä asioista ja päätöksistä tiedotetaan jäsenyhdistyksiä mahdollisuuksien mukaan etukäteen, jotta jäsenyhdistysten tarpeet tulevat huomioituiksi entistä paremmin kokouksissa.

Valiokunnat

Valiokunnat toimivat johtokunnan alaisuudessa ja valvonnassa. Ne valmistelevat asioita johtokunnan päätettäväksi ja käsittelevät oman alansa asioita. Sihteereinä toimivat SML:n toimihenkilöt. Valiokuntien kokouksia järjestetään mahdollisimman usein liiton järjestämien tapahtumien yhteydessä tai etäyhteydessä SML:n webinaariympäristössä.

- **Työvaliokunta** valmistelee ja tekee päätösehdotuksia johtokunnan käsittelyyn tulevista asioista. Valiokunta ratkaisee johtokunnalle kuuluvat asiat silloin, kun johtokunta on antanut asian ratkaistavaksi työvaliokunnalle tai kun asiaa ei voida kiireellisyyden vuoksi viedä johtokunnan päätettäväksi.
- **Talousvaliokunta** seuraa liiton talousasioita ja tekee johtokunnalle ehdotuksia talouteen, erityisesti varainhankintaan ja sijoituksiin, liittyen.
- **Yritys- ja yhdistystoiminnan kehittämiss valiokunta** valmistelee esityksiä ammattimaisen mehiläistarhauksen toimintaedellytysten parantamiseksi. Painopisteenä ovat hunajan tuotantoon, kannattavuuteen, menekinedistämiseen, vientiin ja ammattitarttaajien koulutukseen liittyvät asiat. Lisäksi valiokunta seuraa ja kommentoi EU:n ja kotimaan maatalouspolitiikan uudistuksia mehiläistalouden kannalta ja tukee paikallisyhdistyksiä ongelmatilanteissa.
- **Tutkimus- ja terveystoiminnan kehittämiss valiokunta** seuraa ja ohjaa seuraavien toimintasuunnitelman tulosalueiden toimien toteutumista: hyvinvointi ja tuottavuus, kannattavuus, jalostus, pölytys sekä tutkimus. Valiokunta pitää yhteyttä yliopistoihin sekä muihin oppilaitoksiin ja tutkimuslaitoksiin.
- **Koulutusvaliokunta** kehittää mehiläisalan koulutusjärjestelmää ja vastaa Osaamisen-tulosalueesta.
- **Laatuvaliokunta** seuraa suomalaisen hunajan ja muiden mehiläistuotteiden laatua sekä laadulle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja opastaa tarhaajia hunajan laatuun liittyvissä asioissa. Valiokunta kehittää myös lajihunajien arvostelukriteerejä, päivittää tarvittaessa Suomen paras hunaja -kilpailun sääntöjä.
- **Nuorisovaliokunta** seuraa nuorille suunnattua mehiläisharrastetoimintaa ja on myös mukana järjestämässä sitä sekä valitsee ja valmentaa suomalaiset edustajat kansainväliseen nuortentapahtumaan.
- **Karhuvaliokunta** esittää toimia, joilla voidaan vähentää karhujen aiheuttamia vahinkoja mehiläistarhaukselle. Päätavoitteina on ylläpitää ja toteuttaa liiton karhustrategiaa, jotta karhuvahingot saadaan vähenemään vuosi vuodelta ja saadaan vahinkokorvaukset vastaamaan todellisia kustannuksia.

- **Luomuvaiokunta** seuraa luomutuotannon kehittymistä ja huolehtii luomutarhaajien edunvalvonnasta ja tuotantoedellytyksistä.
- **Pölytysasioiden valiokunta**, joka käsittelee pölytykseen ja pölytyspalveluun liittyvät kysymykset ja kehitysaiheet.

Yhteystiedot

SML:n toimihenkilöt

	Mirka Aarrekorpi Toiminnanjohtaja Puh. 044 506 3200 mirkka.aarrekorpi@hunaja.net		Tarja Ollikka Laatumääritykset Mehiläinen-lehden taitto Puh. 040 506 3208 tarja.ollikka@hunaja.net
	Virpi Aaltonen Toimittaja, kuluttajaneuvoja Puh. 050 382 2428 virpi.aaltonen@hunaja.net		Maritta Martikkala Mehiläishoidon neuvoja ja koulutuspäällikkö Puh. 050 303 0890 maritta.martikkala@hunaja.net
			Anneli Salonen Tutkimusasiantuntija Puh. 050 470 6411 anneli.salonen@hunaja.net

Suomen Mehiläishoitajain Liitto SML ry

Ullanlinnankatu 1 A 3, 00130 Helsinki

Puh. 010 387 4770

E-mail: sml@hunaja.net

mehilaishoitajat.fi, hunaja.net